

ЖЫЙЫЛУУ

Жамауат кьоркьюусулукьну кючлендириу жаны бла мадарла сюзюлгендиле

Тюнене Чегемде К.В. Коков Терроризмге къажу республикалы комиссияны тышында жыйылуун бардырганды. Анда жамауат кьоркьюусулукьну, отлукь-энергетика эмда санаторий курорт объектилен, адамла аслам жыйылуу жерлени террорчулукьдан кьоруулануу кючлендириуно мадарлары сюзюлгендиле.

Белгиленген борчланы толтуруу кючюн, дегенди КьМР-ни оноучусу, право нызамны сакьлачула, толтуруучу власть органла, жамауат биргиуле бирге келиши ишлерлени жалчтыргыа тийишди. Бу жуулушу тамаллау не халда болганын, ол не кыймат келтиргени тинтирге, анга республикалы, бек алга ву район даражада, жангы кюч берирге, къарысуз жерибизни тохташдырырга, планларыбызны бла программаларыбызны тизеирге, тидеондергетиканы, билги беринуу, сатыу-алуучу хайырланылырга берилген объекте-

рин категориаллага бёлюнуо ахырына жетдирирге, аланы кьоруулачу инженер-техника кереклери жетиширча этерге керекди», дегенди ол.
Терроризмге къажу комиссияны оноуларын толтуруу жалчтыргыа керек болганын оночуланы юсонден айта, Казбек Коков министрлени бла муниципалитетлени башчыларыны эслерин аладан бек кыты суралгылына бурьганды, арт заманла алай оноулары толтурмагарыбызны ючюн кюч кылуучу жуу-алма тартылганын да эсертгенди. Терроризмге къажу миллет комитетни

айтханы бла Жууукь Кюн-чгышыны кьырларын-да къауылга эмда уруш кьайтарылганын сабиле бла юретиу, англатыу иш

тынгылы кьорууну юсонден да сёлешингенди.
Жыйылууда КьМР-ни Правительствоосууну Президетлени орунбасары – инфраструктура эмда

цифралы айнууу министр В.Х. Болотоков, КьМР-ни толтуруучу власть органларыны экстремизмни болдуруу эмда жаш тёло политика жашауда барды-

руу жаны бла мадарларын бирге тийишдириу жаны бла министр З.К. Кашироков, КьМР-ни промышленность эмда сатыу-алуу министрлени орунбасары Э.Х. Каров, «Русгидро-Къабарты-Малкьарда филиалы» ПАО-ну директору И.Е. Кладько, Росгвардияны КьМР-де Управлениосыны таматасыны орунбасары З.Н. Хакемизов, Чегем, Терк, Урван муниципал районлары башчылары А.А. Текушев, М.А. Дагов, А.Д. Кошев сёлешигендиле. Кенешге КьМР-де Федерал инспектор Т.Э. Маков, КьМР-ни Парламентини бла Правительствоосууну башчылары, право нызамны сакьлачу эмда кюч структураланы, республиканы муниципал кьуралларыны оноучулары да къатышкандыла.

КьМР-ни Башчысыны бла Правительствоосууну пресс-службасы.

Къабарты-Малкьар Республиканы Парламентини алтынчы чакьырылыууна депутатла айырыу

2019 жыл 8 сентябрь

Бир багьыу-диагностика комплекс кьорууну дурус кёркендиле

КьМР-ни Правительствоосууну ююнде премьер-министр Мусукаваны Алий Алмазов атлы Миллет медицина тинтиу арани директору, академик Евгений Шлякто бла тубешгенди. Ушакьны кезиунде сёз республиканы сакьлау системасын аз-азадан жангырта барууну, регионда кеп профиллери бир багьыу-диагностика комплекс кьорууну онгарыны юсонден барганды. Тубешууге КьМР-ни саулукь сакьлау министр Марат Хубиев да къатышканды.
Къабарты-Малкьарны, деп чертгенди Е.В. Шлякто, инновационны медицинаны айнугьтуу улуу онгарлы бардыла. «Биогенлюкте, республиканы халкьыны

саньы эмда излемин эсге алсакь, терк, энци эмда бийик технологиялы болушукь берген, сабилеге, онкологиядан ауругьланга багьгьан службаланы, башка бёлюмлени да улуу федерал клиникалары юлгосунде бир-бирини кьоруно хайыры болушукь», дегенди ол.
Къабарты-Малкьарда болганда Евгений Шлякто КьМР-ни багьыу учреждениларыны башчылары эмда специалистлери бла ушакь бардырганды.
КьМР-ни Башчысыны бла Правительствоосууну пресс-службасы.

КОНФЕРЕНЦИЯ Тюзлюк тохташдырыуда эмда туткучлу айнууда омбулсменлени магьаналарыны юсюнде тынгылы ушакь

Къабарты-Малкьар Республикада Адамны эркинликери жаны бла уполномоченный **Зумакулланы Борис** Бакуда 16-чы халкьла аралы конференцияга къатышканды. Анда сёз омбулсменлени тюзлюкно тохташдырыуда эмда айнуучу туткучлу этиуде магьаналарыны юсонден барганды, деп билдиргенди КьМР-де Адамны эркинликери жаны бла уполномоченный пресс-службасында.
Россей Федерацияны атындаан тубешууге РФ-ни Азербайджан Республикада толугь эркинлик келечиси **Михаил Борчариков**, Татарстандан бла Дагьыстандан адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный **Сария Самбурская** бла **Джамал Алиев**, РФ-ни Адамны эркинликери жаны бла уполномоченный кенешчиси **Вячеслав Толмачев** къатышкандыла. **Зумакулланы Борис** -Дунияны кьоруулау халкьла аралы кьоруулау амаллары» деген ат бла бардыргылан пленар жыйылууга башчылык этгенди, анда доклад бла да сёлешигенди.
Кенеш бийик даражада бардырылганын белгилеге тийишди. Аны ишлери ООН-ну, ЮНЕСКО-ну кереллери, Тюркю, Сербияны, Горжюно, Румынияны эмда кеп башка кьырларыны уполномоченныйла

къатышкандыла. Кеслерини алгышлуу сёзлери Азербайджанни толтуруучу эмда законла чыгаруучу власть органларыны башчылары айткандыла.
Конференцияда сёлешигенле Азербайджанни омбулсмен профессор **Эльмира Сулейманова** кьыралда адамны эркинликлери кьоруулау жаны бла институту кьорууга эмда аны айнугьтууга улуу кыйын салганын, аны бийик усталгынын, тюзлюкно дуняны кьорууда эмда айнуучу туткучлу этиуде омбулсменлени магьаналарын кьорууде аны юлюшю кеп болганын белгилегенди.
Зумакулланы Борис айт-

ханга кёре, конференция бир бирге журмет этиу эмда ширекь халда бардырылганды. Ушакьла юч тилде баргандыла: азербайджан, орус эмда инглиз. Материалла да юч тилде басмалангандыла. Россейни келечилери алга мында жылы кёздан къарагьан-

ларын дайым сезгенди. Горжюке къаууга къозгьылган эмда русообди иетле колленген кезиуде ол бек хычынуу кьоронгенди.
«Бу жолуучуугьбуздан жоргобюзде бек огурулу сезимле калгьандыла, дегенди Борис Мустафаевич. - Мени бурунгьгу

эмда акылы азербайджан халкьга журметин биотюн кючленгенди, Бакуну ариулуугу ва тамашага калдыргьанды. Ол республиканы халкьына биз мамырлыкь эмда андан ары да жашан барынын тежегини.
ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Тюнене Нальчикде Аб-жашары майданда «Аскер-2019» деген Халкьла аралы аскер-техника форум башланганды. Билдиргендизча, ол юч кюнню ичинде бардырылганды, эртенликде сагьат ондан кюндоз сагьат экиге дери.
Бу кёрмюк шенду Россейни битеву регионларында барды. Аны магьанасы да бек улуулу даражада. Аны хайыры бла гражданиа кьыралыбызны аскер кючюн, ВПК-ны онгарыны эмд жангы

Кёрмюк Уллу-гитчени да сейирге къалдыргьан аскер техника

сабий чыгармачылыкь академияны техника кружокларыны келечилери кепир заманлааны аскер, алам, тенгис оборудованиасы къаллау болуруна кьарамларын эм оюмларын кеп торло модельле жарадырып кёргозгетдиле.
Форуму ишин РФ-ни 58-чи армиясыны командуюциосини аскер-политика иш жаны бла орунбасары, полковник **Василий Зайцев** ачканды. «Быллай кёрмюк республикада биринчи кере бардырылады. Мында къаруучула кеп сейирлик затла кёргозгюрге муралыбыз. Аланы юсюу бла аскерибизни нечик уллу кючю болганын сезериксиз деп ишанабыз, ол кьыралыбызны не торло кьоркьюуладан да сакьлар-

гьа боллугьну кёрлюксюк. Ма ала кьыралыбыздыла сауутланган кючлерибизни тамаллагы юноюн. Аны

техниканы эм жангы торлолери бла жалчтынуу кьыралы башчылары бек магьанала борча санаидыла. Ол сёбелден аскерини онгарынын жангыртуу да тохтаусу барды», - дегенди ол.
Аскерчилеге, форумга келген къаруучулагы да республиканы Башчысыны кьултуулун болжаллы халда толтурганын эм кесини атындаан салам бергенди Правительствоууну Председетлени орунбасары **Мурат Карданов**. Кёрмюкде кьыралыбызны алчы конструкторларыны жангычелькелери шендую техника да кеплени сейирлерин кьозгарыгына ышанганын билдиргенди ол, жаш тёлөгю ва Ата журтну кьоруулауучусу нечик уллу даража болганын толугь сезериксиз, дегенди.
Ахьры 2-чи бетдеди.

«Кюн шахар» академияны жаш конструктору.

Элбрус райондан Кёшюр тап халгьа келтириледи

Элбрус районда Тегенекни элде 28-метрлик кёпюрге ю бени ахырына дери тынгылы ремонт этилип бошалыкьды. Анда ишни жоллагыа къарагьан «Кавказ» управление бардырады. Былтыр ноябрде аны специалистлери чыпыланы кючлендиргендиле, конструкциясыны кесегин да алшындиргьандыла.

Суу бла жалчтыгу игиленирикди

Бу ююнде анга эмда эки жангында жолну кесегине асфальт салынырыкьды. Жолчула буруула (146 метр) бла белгиле орнатырыкьдыла, тротуарла да ишлергидиле. Ремонт бардырылган кезиуде машинала бардырылгь халда тургьан кёпюр бла журюйдюле.

Былманы Тебердеве оранында тозураган суу быргьыланы алшындадыла, мында дагьыда жолну жангыртгыа белгилениди.

Суу уз алгынны кючюжлыкьыны 60-чы жыланы башында тартылып, куруу да бузулгьанлай, аплилени жарысып тургьанды. Ол сёбелден жри

Ёрлеу «Минги таугьа – «Заман» бла бирге

Бу ююнде къарачай-малкьар жашланы бла кьызыланы къаууму Минги тауну тёпсене чыкьгьандыла. Битеу да 30 адамдан кьуралган къазуум гьа аты дуняга айтылган кьыачыбыз Елмеэзаны Абдулхалим башчылыкь этгенди.
Европаны бек бийик тау тёпсенеде жаш тёлбюксюк бек гирчиери Гуйюланы Асгат, Алтупуланы Аслан, Хубийланы Марийка, бизни газетибизни корреспонденти Темуккуланы

Жетишим Занкишиланы Казбекде – «алтын»

Белоруссияны ара шахары Минскде дзю-додан II Европалы оюна бардырылгьандыла, анда команда иришюледе Занкишиланы Казбек алтын майданы кытканды, деп билдиреди республиканы Башчысыны пресс-службасында.
Финалгьа дери тубешуулеринде россейлени Тюркню, Сербияны бла Белоруссияны командаларын кезиу-кезиу хорлагьандыла. Биринчи сөрмешлери Тюркню келечиси бла эди да, анда «алтынны» Казбек алтып, командасыны кючюу кётюргенди.
Финалда бизникилеге алгышы Португалиядан дзю-дочула сюелгенди. Алгьа гьёксерлени 3:0 озен бла кытдыра башлагьан эселе да, арта аны тенг этип, ахырында уа алгьа да чыкьгьандыла. Россейни командасын кершешибиз Хасанби Таов хазырлагьанды.
КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

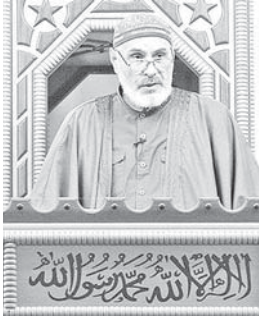

Жамауат ЭМ ДИН

Уаыз

«Тюз суусап кюнде шаудандан кыанганчады манга ана тилим»

Школада сабийлары ана тилин окуярларын ойногана адылы, аны билген беруи программадан кетиреге керекди, билрге, слеширге илгенге юйорлеринде окусуна дегенге уа келден-кел болуп барды. Ол бизинча аз санлы миллетте улуу кыоркууду. Исламда уа тилге кел кырам кыалады? Аны бир мурат бла КаЪМР-ни муштирени болушчу **Отараны Хызыр хаж** бла ушакъ бардырғаныбыз.

Хызыр хаж, арап тил, белгисизча, исламда эни жери алады.

Мухаммад файгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, былай сёзю барды: «Араптылары кюч зати очюногеноз: мен аралыма, Куран да арап тилдеди, жаннеге тынгенге да анда селеширчилеге». Куран – бизни чыккы жарыгыбызды, тюз юлбүдүү. Ол Мухаммадга 23 жылы ичинде тюзюролоп турганыды. Эм биринчи уа файгъамбарга «оку» деген сёз берилгенди. Ол сурапда 360-дан артык жерде кыайтарылды. Бири на недэ? Уштингенни, жазганни, окугъанын.

Дуния башында Адам атабыздан башлап кыяма кюнге дери арап тили Мухаммад файгъамбардан (СА) уста бир адам да билгененди. Ол аны 10 диалекттен слешенгенди. Ма бу затпа ючюн багъалыды арап тил.

Да сора дуния башында алай бир торлю тилге нек кыурагъалыды?
- Аллах жаратканды адам улуну миллетлеге эм халкълагъа юлешти», деген айтины барыбыз да кел бер шештибиз. Аллаху-тала адамды бир бирлерине кыажу турру ючюн утуй, култураларына, тиллерине юйенер, бир бирлерин таныр, сюер ючюн этгенди алай.

Хадисде былай айталады: «Сизни Аллаху-тала жаратканды бир ата бла анадан». Аны магынасын кылай аныларга болушкуду? Миллеттени айыргырга жарамайды. Бирни да башаладан бийик тойлоудо, акъ кзарадан иги болмагъаныды. Жалында адамды айнамдары, кыажыклары, аруу халлери бла айтырмалыды.

Ислам адам улусун арап културга, ашларына-сууларына, адетлерине-тюрлерине, кийимлерине сыйындырды, буюндурдырды илемегиди. Хау, намаз, Аллаху табынгу да анда бардырылады. Исламны терен билрге сюйенге, алимле аны окугъга, юйренге керекдеди, алай муслиманганга дин журукъланы арап тилде толтуруу кыясда жетди, ол тилини уста билрге борчу тойлоудо.

Адам ана тилини уста билмесе, Куранны сезюн, аруи динди да аны жюргенге синди-ралык тойлоес. Ислам миллеттени ана тиллерин бегейтип, аляны оюсо бла халкъга Куранны жетдирю ючюн берилгенди.

Былайда бир юлго келтирге сюеме. Осман империяны эм белгили, кючлю, даражалы патчакъ Селим Улуу алим болганыды, кеси да салык эди. Ол арап тилини тюрк тилден эсе уста билгенди, нэм-ула окуна жазганды. Бир юл алимден жыйып, арап тилини османлагъа ана тил энти орнатырга акыл этеме, дегенди. Ол кезимде муфтий – шейх улу ислам – анга кыажу турганды. Ол битүе тилде да Аллахдан келгендеди, аны хайры барды, ойма бу нызамын деп, кыате болганды.

Аны айтканымы, аны тилге улуу келю болурга жарамайды. Бюгюнкючкеле малклар тилини болумна кзарарғыз. Жарсыугъа, таза, аруу, шауданча хыччуну тилибизге тыз селве кыатша, жюк болуну чеклерине жетгенди.

- Айтканыгъыз тюзюдо, алай миллет тили-бизни саклар огубуз бармыды?
- Тынчылагъызы, кылайы аруу селзире тилде бардыла: шаудан, сыртлыкъла, анз, кючлюм, чөгет, таш, ата, ана, алпа, анча, айран... Тилибизде 15-20 минутлу тэле нела радиобери халкы торлендиклик тойлоудо. Нек десенг сабын юююн осласмын орус тили хайрланады: шокла, орманда, анга телефонуну, Интернетни да кыошугъуз.

ТАРЫХ

Файгъамбар не сынаулагъа да чыдарга, Алахуталагъа ышанырга, анга ийнаньрга юйреттенди

Мухаммад файгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, сабилени нек сюйенге, алпа сакъ болганыны юосунден хадисде кел бер айтлады. Ол баланы кесинкилетге бла башка тусунмукулугъа юлештегенди, барысын да Аллаху-талага сюймекликке, ата-аналарына хурмет этрге бирча юйретгенди. Аны кесини жети сабийи болганды: юч жашы бла тюр кызы. Бу сатында ала бла шугъанды этрге сюебиз.

Кысым тамата уланы болганды, ол эки жылдына аушканды.

Зайнаф Мухаммадха 30 жыл толганды турганыды. Ол басю, ананын жанындан экиге айланган кыарындагы Аша этрге чыкьганды, алпага жаша бла кыуз тойуанды. Алай эм Уамма, эс ислам динни алгыны, Бадрда сермешке жесирге сюенди. Эрин андан културар ючюн, Зайнаф анасы тойну кезинде сау салгандан алып сюйнери жибереңди. Алай Мухаммад киеюн хаксыз эркин этеди, жаланды Ашарга Мекеддан Медианага жибериңи ислеиди. Жесириң эркин болгандан сора Ас, кыж ыразылыгы бла ислам динин алып, Меди-

нага кечеди. Ма ол кезимде Мухаммад Зайнафны анга кыайтарды. Жуукълары Аша Зайнафны кыорны илгенде, ол манга дуния башында андан башка тиширү керемеди деп, алпага бойсумганды.

Рукайя, Ол Абу Ляхабны жашына этрге чыкьганды. Алай бу адам файгъамбарга ачу этеме деп, ююно ио айртади. Экинчи Рукайя Уман бла юйор курады. Алпага жаш турганды, алай ол кыгазык заманда аушканды. Рукайя Бадрда сермешке барган жылда өлгенди.

Фатима тууганды, Мухаммад 28 жыл толган эди. Ол жылда уа Кааб жагындан ишленип башлагъанды. Файгъамбар Фатиманы жанындан сюенди. Ол кызын башлашы арасында айтырганды, багъ-аулашан Алайге этрге бергенди. Алпага бел сабий турганды: Хасан, Хусей, Муслим, Уммкулсум, Зайнаф.

Фатиманы ийманы кыате болганды, кыайлыкъланды, санындан башы өрге кетирюп этген тиширди эди. Ол Кеси да Мухаммадны деменигилигин билгенди. Файгъамбар: «Фатима мени кыанманган-жанымдан жаратылганды. Аны жюрген

кыайнаган мени жаныма тюркиди», дегенди.

Өлорден алга Мухаммад Фатиманы не эсе да шыбыр даганды, ол жилап кызалганды. Бзы бла файгъамбар этте бир зат айтканды, бу жол а кызы кууанган эттенди. Мухаммад аушкандан сора Айшаны тилеги бла Фатима атасыны селзлерин билдиргенди. «Биринчи файгъамбар өлкю жуукълшканды дегенде, жилап кызалганма, Аны ызьндан биринчи сен өлкюсе, жаннетте тиширүланы арасында тамата болушкыса дегенде уа, кыуанганма», дегенди ол.

Алты айдан Фатима да аушканды, ол кезимде анга 28 жыл толганды эди. Мухаммад файгъамбарны туудушлары жаланда Фатимадан бардыла.

Уммкулсум Ол Абу Ляхабны башка жашы бла кыураганды юйор. Алай аланы тукъму исламны алырга унамганды, айтырып, атасыны журтуна кыайтанга. Рукайя аушкандан сора Мухаммад Уммкулсумду аны эри Хаммад берген эди.

Жаш турганыны юосунден халар шештингенди, Мухаммад, Аллахны саламы анга болсун, аны айтканыны саугъалап: «Манга улан тууганды».

сингген кезимде туугтаны ючюн Мухаммад анга Тагъ эм Тахир деучо эди. Бу селз уа таза деген магъанда жюриюдеди. Улан өлгенде, курашит тайпадан мажюсо Асм ион Ваиль Мухаммадны юосунден: «Кыогузгъ муну! Аны тукъму жокуду, юозюлгенди. Елсе, аны бир адам да эсиңе тюзюролок тойлоудо. Унутугъуз да, тынчыйкызы!» дегенди.

Мажюсоно бу селзире жуулап Аллаху-тала «Аль-Кусар» (магъана) деген сураны бергенди. «Кертиди, Биз санга (Мухаммад), улул байлыкъ, мюжлыкъ беремиз. Аны юкюн а Аллаху баш ур (намаз къыл), эм кыурам мал сой. Кертиди, сени атынга махтау, сый салынганды, сени керюп болганды а – хариди (тукъму тас болукъуду)», деп айтганды анга.

Ибрахим. Хиджраны сегизинчи жылдына файгъамбарга жаш тууды. Аны анасы Марияди. Ол файгъамбарды Египти басмаксы Муажжус саугъа берген эди.

Жаш турганыны юосунден халар шештингенди, Мухаммад, Аллахны саламы анга болсун, аны айтканыны саугъалап: «Манга улан тууганды».

Анга «аымы» атын берликме – Ибрахим», дегенди. Уланга жети кюч толганды, Мухаммад эки кыюну кыурамлыкъ эттенди амда сабийни чачын жулюп, кыулысызлагъа ююмо келештенди.

17-18 айында Ибрахим аушканды. Ол кезимде Мухаммад жашым жаннетте тюзенди, аны анда эни тиширү багы арыкды, дегенди. Уланы аушканды, файгъамбарны кез жашлары келгендеди. «Сендими жийласа?», деп соргандыла тюзегеринде адмам. Ол а: «Келеримден жийлыкъла келелиде, жюргетиме кыулы сингтенди. Алай Аллаху-тала сюймегенини бир заманда да айтмайды. Ибрахим, сен кеткенг ючюн мухамма», дегенди.

Хар муслиманганга да Мухаммад файгъамбарны жюлу юлгодо. Ол а, кыыйлыкъларга, сынаулагъа да кырамды, адам улун Аллаху-талага ышанырга, анга ийнаньрга керекликме юйретгенди. Мухаммад алты сабийин басыдырганды. Атага уа баласындан багалы жукъ да жокуды. Алай ол тиюлпогенди, умут юземгенди, муслиманлагъа ару юлпо кереклиги.

СОРУУ-ЖУУАП

Хар айда юч ююно кесин ашдан-суудан тыйгъан жоюз жыл ораза тутханга тенгди

Рамазан айдан сора Мухаммад файгъамбар сууп оразала тутганды. Ол сыйлы кюндеден башка кезимде кюндоз кесин ашдан-суудан тыйгъан кылай саугъага тийишли болушгун аныгырап айталады.

БОТЛАЛНЫ Роза, пенишчи.
Нальчик шахар.
Сууп оразаны, аны тутканы сагълагъан саугаланы Хасанин эми **Имамвы Мисриралы Тимур хаж** андалады.

«Рамаздан сора саууалга айда айти ююно Мухаммад (СА) кесин ашдан-суудан тыйрга бек сюенди. «Рамазанд борчун толтуруп, шуаула уа алты ююно ораза ким тутса да, сау жаш кесин ашдан-суудан орап илген тыйгъанча сууп алылганды» дед айтлады хадисде (Муслим).

Алимлени оюмларына кере, аланы айны кызыны кезимден да бири бири кыандан нада башка-башка кюндеде тутарга жарды. Болсада биринчиден Рамаздан кыайган ююнони тевьере борчубула. Алай он жюк эсе, тевлеруни шуаула уа сууп оразадан сора этрге болушканды. «Ким Аллах ююно деп ораза тутса, бизни Жаратканды аны 70 жыл жазамыз кирмезча этеркиди», деп айтлады хадисде (Бухари, Муслим).

Бир юл Мухаммад (СА) Абу Зарр деген сахабага: «Ораза тутарга сюе

эсенг, хар айны 13-юч, 14-юч, 15-чи кюнеринде (хиджра жыл бла) болушкы аны этрге. Хар айда юч ююно кесин ашдан-суудан тыйгъан жоюз жыл ораза тутханга тенди», дегенди.

Файгъамбар хар баш эм орта кюнде да сууп оразасын кыоймагъанды. Аны юосунден а былай хадис барды: «Адамга тамалыган жумушлары Аллаху баш эм орта кюндеде кыозганды. Мен а ишлеримде ораза болгун кезимде белгили этселе сюеме» (Термиди).

Эм сюйенгерим Мухаммад (СА) маха юч затны оует эттенди, дегенди Абу Хурайра. Биринчиден, хар айдан юч ююно оразаны (башында сагынганыбыз

аны). Экинчиден, этртенликке духа намазы. Биз анга кыушлыкъ намаз дейбиз, ол ракатлары экиге ююлешинген өлмекте этиледи. Этртенликке юю толту чыкьгандан сора кызыланды. Бу намаз адам муслун болгъанына, Аллаху-талага баш урганына, Мухаммадны (СА) суннетин толтурганына, ол ююно муслиман болуп кергенге шагъатлыкъ этеди. Ююночюден а, кече жушкардан алпа утир намаз (юн ракат) кыайлу. Аны магынасы да бек улуту. Файгъамбарыбыз ма бу юч затны кыоймай, кеси толтуруп турганды.

Ислам динде этте Дауут файгъамбарны оразасы барды: Бир ююно кесин ашдан-суудан тыйып, экинчиден уа сууп. Муслиман анга эс бурул, аны суннетин кыайтаргыры болушкуду.

Дин бла жума кюн сууп ораза керектеди. Алай Дауут файгъамбарны суннетин толтурганына байрым кюн аны тутуп, шабада уа суулурга эркин этиледи.

«Оразасы бакыл болмз аны хар кюн тутканды да», дегенди Мухаммад (Бухари, Муслим). Ол былайда Рамаздан башка кезимде оюнонен айтды. Айна (Аллах ала зары болук): «Мен Мухаммадны (СА) сау айны ораза тутуп кермегенме. Рамаздан башка кезимде», дегенди (Бухари, Муслим). Бу хадисде уа сау жылны кюндоз кесин

ашдан-суудан тыйып тере болганын билдиргенди. Тойга, кыурамлыкълар барлыгыны билгенге, ораза тутарга керекмеиди. Кыонокъайны келюне тиврге жарамайды, бар, сыйлан, ашу-сюе кюр, сууалыкъларны юосперинден халар айт.

«Юлюнгенге амали болганды кытын алсын, этрге чыкьсын. Кертиди, адам ююнесе, ол кесин зиндан сагъалатды. Алай аман жюк эсе уа, ораза тут. Ол адамды харамдан кыайтарды», деп айтлады хадисде (Бухари).

Дагъада айтырганымы, сууп ораза буулган эсе, аны тевьере керекди. Нек десен сен Аллаху-талагы алында эс бергенесе, аны толтурурга – борчубула. Бир сахаба хадисде сууп оразасын кыозрга тюшенде, Мухаммад (СА): «Бююган а, башка кюн а аны тевлерсе», дегенди (Табарани).

Бизге Мухаммад, Аллахны саламы анга болсун, эттенди толтуруп кыойган тамамда, анга биз кыошар жукъ да жокуды. Оразаны кезимде этилген тилекке кыабан керюлюдеди. Ол бизни гючюндан таазаларга, харамдан сагъалады. Аланы тамамлагъанла жанет бла саугъаланырга. Ар-Яррин эшик бла кючюнг ора табама. Аллаху-тала битүе оразаларыбызны, кыылган намазларыбызны тийишли кыонокъа, гючюнарларыбызны кесин, жаннетке кирчира кыадыр, амал да берсин, деп тилейме.

Номерни хадиси Таш салычулары, билгичлени, эктрасенелени юслеринден

Мухаммад файгъамбар, Аллахны саламы анга болсун: «Аман ырыслагъа, белгилеги ийнанганла, таш салганы эм алагъа тынгылагъанла, хыичынчыла, алапы болушукъларын алгъанла бизден тойююде. Билгичге келип, аны айтканына кыулак салгъан Мухаммадда берилген диннге ийнанмагъанын кергозтеди», дегенди. (аль-Баззар)

«Таш салганга барып, аны айтканына тынгылагъанына намазы кыиркю кюно бла кечени кыабил керюлюк тойлоудо». Экинчи кыурум а жюргенг кыайнаган – жарыстыхан затлары сорамды эмд билгичи селзирене шынады. Ол а кудурды (Улуу Аллах ийнанму). Аны юосунден хадисде былай айтлады: «Билгичге барып, аны айтканына ийнанган Мухаммадда берилген диннге кыажуду» (Муслим).

Ююночюлерни уа таш салган жынгылганын, халкыны алдагъанын, хыичын этерген кергозтор, ачыкъ этер мурат бла барардыла. Биушре уа терслик жокуду.

«Ислам в Евразии» газеттен.

Бетде Курандан аятла, Мухаммадны хадислери да келтирледеди. Аны ююно сакъ болуругузуну, аны кирли жерлеге атмазгызыны, тийишли болмаган жумушларда хайрланадыгъызыны тийлешибиз.

Июль	Эрттен намаз	Кюнюн чыкьгъан заманы	Тюш намаз	Экинчи намаз	Ашхам намаз	Жасысы намаз	
1	Баш юю	02:39	04:29	12:20	16:26	19:52	21:46
2	Геуюрге юю	02:40	04:29	12:20	16:26	19:51	21:45
3	Бараз юю	02:41	04:30	12:20	16:26	19:51	21:45
4	Орта юю	02:42	04:31	12:20	16:26	19:51	21:44
5	Байрам юю	02:43	04:31	12:20	16:26	19:51	21:44
6	Шабат юю	02:44	04:32	12:21	16:26	19:50	21:43
7	Ыйых юю	02:45	04:33	12:21	16:26	19:50	21:42
8	Баш юю	02:46	04:33	12:21	16:26	19:50	21:42
9	Геуюрге юю	02:47	04:34	12:21	16:26	19:49	21:41
10	Бараз юю	02:48	04:35	12:21	16:26	19:49	21:40
11	Орта юю	02:49	04:35	12:21	16:26	19:48	21:39
12	Байрам юю	02:50	04:36	12:21	16:26	19:48	21:38
13	Шабат юю	02:52	04:37	12:22	16:26	19:47	21:37
14	Ыйых юю	02:53	04:38	12:22	16:26	19:47	21:36
15	Баш юю	02:54	04:39	12:22	16:26	19:46	21:35
16	Геуюрге юю	02:56	04:40	12:22	16:26	19:45	21:34
17	Бараз юю	02:57	04:40	12:22	16:26	19:45	21:33
18	Орта юю	02:58	04:41	12:22	16:26	19:44	21:32
19	Байрам юю	03:00	04:42	12:22	16:25	19:43	21:30
20	Шабат юю	03:01	04:43	12:22	16:25	19:42	21:29
21	Ыйых юю	03:03	04:44	12:22	16:25	19:42	21:28
22	Баш юю	03:04	04:45	12:22	16:25	19:41	21:26
23	Геуюрге юю	03:05	04:46	12:22	16:25	19:40	21:25
24	Бараз юю	03:07	04:47	12:22	16:24	19:39	21:23
25	Орта юю	03:08	04:48	12:22	16:24	19:38	21:22
26	Байрам юю	03:10	04:49	12:22	16:24	19:37	21:20
27	Шабат юю	03:11	04:50	12:22	16:23	19:36	21:19
28	Ыйых юю	03:13	04:51	12:22	16:23	19:35	21:17
29	Баш юю	03:15	04:52	12:22	16:23	19:34	21:16
30	Геуюрге юю	03:16	04:53	12:22	16:22	19:33	21:14
31	Бараз юю	03:18	04:54	12:22	16:22	19:32	21:12

КЪМР-ни Муслиманларыны дин управленийясы. Бетни басмага **ТИКАЛНЫ Фатима** хазырлагъанды.

ЖОЛООЧУЛУКЪ

Студентле тамаша жерлерибизни көргендиле

Къабарты-Малкъар кырал аграр университетини студентлерини совети вузну койрету эмда социал иш жаны бла управлениасыну болушлугу бла окуу учрежденианы жаш активисттерине Огары Малкъарга жолочулукъ кыраганды. Студентле республиканы ариу жерлери бла ары дери да шагърейлене тургандыла. Бу иш аланы

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ТУРНИР

Бийик көрюмдюлеге жетгендиле

Спортну сойгенле Тырынаузда спорт-саулук саклау «Геолог» комплексде КъМР-де къатыш единоборстволдан бардырылган турнирге сейр этип къаргандыла. Эршиуленни Къабарты-Малкъарда къатыш единоборстволаны федерациясы кыраганды. Алагъа бизни республикадан, Къарачай-Черкесден, Чеченден, Краснодар крайдан

эм башка регионладан спорт клубланы келечилери къатышандыла. Рингге жыл санларына юешинген эки къауумдан спортчула чыккандыла – акыбалыкыла эмда юниора. Ала аурулукларына кере эришгендиле.

Голойланы Аслан спорт комитетини келечили Жапугулары Магомед бла.

«Гладиатор» клубдандыла. Онтэрт-онбеш жыллары толгунланни сермешлеринде 67 килограмм аурулукда Шауаланы Хамза ючюнче призёр болганды. Оналты-онжетти жылгъа жетгенледен 93 килограмм аурулукда Голойланы Аслан биринчи эди. Экинчи да тренерлери Арсен Губашевди.

Къабарты-Малкъарны башха клубларыны келечилери да жетишмилли болгандыла. Профессионал спортчулары рейтинг сермешлери да къураганды. Аналты-онжетти жылгъа жетгенледен 93 килограмм аурулукда Голойланы Аслан биринчи эди. Экинчи да тренерлери Арсен Губашевди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Чемпионат

Бет жарыккылы къайтхандыла

Бакуда художестволу гимнастикадан къызчыкъланы араларында «Gimkids Cup 2019» деген 1-чи чемпионат бардырылганды. Анда бизни республикадан спортчула усталыкларын, хамырлыкъларын бир даражада көргюзгенлери белгилерчады.

Многоборьда ала биринчи бла экинчи жерлени юлешгендиле. «Алтынчаланы» Кристина Петрова, Дания Бисерова, Фахаланы Аминат, Саида Нагоева, Элина Афануова, Злата Шатаева, Камила Балкızıова алгандыла. Эфендиланы Айла, Элина Карагулова, Элина Гергова экинчиле болгандыла. Финал программалада Кристина Петрова скакалкада бла булгавала – биринчи, Эфендиланы Айла омурда – биринчи, Тохайланы Камилла толда – биринчи, омурда – экинчи, Улбашланы Айла омурда – экинчи, Хаирланы Эвелина омурда – биринчи, Элина Афануова омурда – биринчи, Дания Бисерова ска-

калкада, булгавалада бла толда – биринчи, Аурелия Бербекова скакалкада – экинчи, толда бла булгавалада – биринчи жерлени алгандыла. КУЛЬЧАЛАНЫ Зулфия.

Къурулуш

Минги тауну тиерсинде юзюлгөн тошген къаргъа галерея ишлене турды. Ары дери бизни республикада аллай объект болмаганды. Къурулуш Адъл-Суу тарда барады. Нек дегенде анда жалаанда былтыр онтёрт лавина тошгенди, быйыл а – тёртосу. Дагъыда ол тиреде талай алыларге эмда урушун ветеранларына бла инвалидлерини «Приэльбурье» деген социал-реабилитация арасы да орналыдыла.

«Коркыуусу эмда тынгылы автомобиль жоллаген федерал проектте тиийишликде бу объектти узулугу 95 метр чаклы болукъда, къошакъ затлары

ТАБИЙГАТ

Акь-Сууда бахат терек чакъганды

Бизни жаныбызда гранат бодди деп эшитмегенме. Аны айта келгеним, юн жыл мындан алда Азербайджандан бир эртергили шёухум къонакыгъа келгенди. Ол а манга бир хурма бла бир да гранат зыгъатла келтирди. Жерден ёрге эки къарыш болганды.

Кюзде келтирген эди да, бахчагъа орнатсам, къышда юшюк къалырыла деп къоркъупт, челекчеле топуракъ къууп, аллага салып, юн ичинде къыома. Анда-мында аз сууккъ къуа турама. Экинчи жыл а Акь-Сууда бахачы мойошюнче орнатама экинси да. Топурагына мешхут къошанма. Кызыу юкюнде суу къуа турама.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

УЧРЕДИТЕЛЪЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

РЕДАКЦИЈА:
ТЕКУШАНЫ ХАУА
(баш редактор олунасары)
ЖАНУРАДЛАНЫ Нажабат
(баш редактор олунасары),
ТОКЪЛУШАНЫ Борис
(жууалы секретары),
ТРАМЛАНЫ Зухра,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЫ:
Редактору приемный - 42-63-01.
Баш редактору олунасары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретары - 40-03-62, корректоры - 42-63-52.
РЕДАКЦИЈАНЫ БЕ.НОМЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишче - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучула бла байланыкыла коммунал эм жазыла - 42-37-94.
Эчи корреспондент - 42-68-72, Тиманча - 40-28-97, Оренперода - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыягъат жорюгмейди. Кюз жазмагъагъа решение этилмейди эм ала арткъа кытайрылмайдыла.

Газетте басылган материалда айтылган оюмла республиканы оюму бла кешимге болукъдыла. Алада айтылган хар зат ючюн Россия Федерацияны Басманы юсюнден тийишликде материалды авторлары кесери жууалдыла.

Редакция авторлардан 400 гетт зингиден (машина бла жазылган 5-6 бет) кетипи алмады.

Газет Басманы эм адалды информацияны эркинликленди кыруула жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 аялар 19 декабрде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ97-00118. Индекс — 51532

Газетти басмагъа «КъМР-Месна» ГКУ-ну компьютер служба хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясыла басылганды. Нальчик шаар, Ленин аты проспект, 33

Газеттин ишперне тапшыруу ючюн КъМР-чи почта сыямы федераллашты Управлениасы жууалдыла.
Телефонла: 76-01-21

Газеттин роинишгъа сыты ючюн КъМР-чи «Реснич» акционер общество жууалдыла.
Телефон: 42-69-34

Газет шыкыгъа юн кере чыгъалы - турмуш, орта, шабат кюнде.

Номерге графикте кере 19.00 сагъатда кюл салында. 20.00 сагъатда кюл салынганды.

ГАЗЕТТИНОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЛА:
Османланы Хыйса – дежурный редактор, Кучукъланы Сафит, Кестовиланы Зуфия – жууалды секретары олунасарлары; Гелжаланы Валентина - (1, 2-чи бет), Балладаны Феруза - (5-чи бет), Зезаланы Лила - (6-чы бет) - корректоры.

Тиражы 1414 экз. Заказ № 575
Багысыла 10 сомду.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ПЛАТЕЛЪНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шаар, Ленин аты проспект, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru

Бушчу

Керти профессионал, адепли, къайгырыулу инсан эди ол

Малкъар халкыны ахшы къызларындан бири, РСФСР-ни бла КЪМРАССР-ни школуну сыйлы устасы, РСФСР-ни халкыны жеркандырыуу отличниги, филология илимуланы кандидаты Жарашуулары Зайнаф, Чыпчыкъланы Къоналини къызы, 24 июнда жашууну 96 жылдан да ауушканы юсюнден уллу бушуу этип билдиребиз.

Зайнаф Къоналиевна 1923 жылда 1 январда тугъанды. Урунуу жолун жаш къызчыкыла Булулгуда башлаганды. Кёпгюнчюлюкде Къыргыз ССР-де Кызыл - Кыя шахарга тошгенди. Бара баргъан-Биринчи школуну сыйлы устасы болганды. Башланган школда ишлеп тебирегенди. Халкыбызны къыйын кюлеринде анга таянчак болганды, оюму сёзю бла жаш адамлагъа эс тапдырганды, билим алдырганды.

1957 жылда уа тугъан элинде жашуу игерди Жарашуулары Мажит бла бирге Булулгуну школунда жашыдан кеси элли сабилени окутууну кёлери къууандан толуп къолгъа алгандыла. 1961 жылда уа устаз юйор Нальчикте көчгенди. Зайнаф Къоналиеваны къурауу сойретуучо хунери, билим бирериде уллу сынауун эсге алып, шахарда юк школдан бирин сайла дегенлеринде, ол

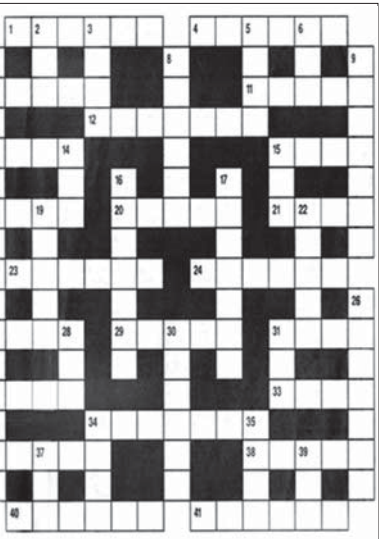
Акъ-Сууга барыгъа сойгенди. Халкъыма ахшылыгым тийсин деген ниет бла тау элде окутуу-юйретуге битеу жореге бла берилди. Алгъа завуу, ызы бла директор болганды. Ишин сойген, билимли устаз кесинден башлап, хар педагогдан да жууалыныкъы къаты сургаганды, низам салганды.

Айхай да, Зайнаф Къоналиевна биреден махтау алайым деп көрешегенди. Ол адамлык, педагог борчун толтура, халкъына тюз ниетти къулулук этгенди. Эллиле да аны тугъан эгечерича, аналарыча сойгенди, намысын көтөргенди, халкъ депутатлары Акь-Суу эл Советини къауумуна бир ненча

Жуукълары, тенгери, коллегалары.

СЭЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Асарыгъа берилген. 4. Гуржыны, къош гаулуланы, потперден аны юсюнде къатардырча, темирден ишленген зат. 10. Эрттеги дастанда Зухрани сойгени. 11. Къыпчакыла жети кюн болган кене. 12. Адам оз жорюгөн жер, орам. 13. Таула Грещияла алай ойтокханды. 15. Жомокча къуш алай ойтас, анга эт бергенди. 18. Европаны бла Азияны чегинди суу. 20. Жип. 21. Адамны ниети алай болгъа керекди. 23. Терини жоюун тын айырыр ючюн, орта да ийлерге тынч болур ючюн анга сюртюлген сакты. 24. Жыл саны келген адам. 27. Бичуу дунни. 29. Буз келер. 31. Ол иш бла таулу тышшуула юйюлерин аскандырдыгандыла. 32. Таудан уруп, алы-белюш ишле курулук эмбизе жыйын. 33. Ыйна. 34. Бал чыбынени чойырлары. 36. Орду айырган. 38. Юк сакталы. 40. Келуе сууучула. 41. Азияда кюлан тау.

ЕРЕСИНЕ: 2. «... деп берди санга» - деп лакърыла сёз барды. 3. Ата-бобаларыбыздан бири. 5. Собини оюнда хайыранлыгын союкюк. 6. Эр киши терининде бирин сёз. 7. Юккыла алай да ойтогма. 8. Жууулган бистыры талыуу жип. 9. Жасау. 14. Таула не заманда да аны бла кюрешгенди. 15. Насып, зуууклукъ, берекет. 16. Емгесинде да, ол келер дейдиле. 17. Улуу тебине. 19. Егени аданы барымында не болды. 22. Жаныны кезуу этип жырлау. 25. Исламни кирип, мекитте курагъланы мажюсюне тилек этиучо жер. 26. Бугъалык тана. 28. Бишакъ этгенде керек зат. 30. Грамматикада болушлукъ сёз, сора дегени орунуна да жорюгдө бирде. 31. Мингиллик тереге. 34. Арбаула зат тугъарыла уруулук чыпын. 35. Юкжыллык кюй. 37. Орта. 39. Ююно чырагы.

ГАЗЕТНИ 73-ЧО НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СЭЗБЕРНИ ЖУУАЛЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 7. Жалбауур. 8. Кандауур. 11. Бобас. 12. Куууз. 13. Архызчыла. 16. Чахоун. 17. Учуула. 18. Отлау. 20. Кемшур. 21. Ургула. 22. Касаса. 23. Романс. 25. Нарат. 29. Кышула. 31. Авиатор. 33. Чырмылтын. 35. Айлыкъ. 36. Къадыр. 37. Кынгырыкы. 38. Кынылыкъ.

ЕРЕСИНЕ: 1. Жалангач. 2. Абхаз. 3. Жубуран. 4. Сабалау. 5. Кауум. 6. Жууруган. 9. Ахырат. 10. Алчыла. 14. Курмурудукъ. 15. Мукулудис. 18. Орман. 19. Ууурт. 24. Къолайлыкъ. 26. Адамла. 27. Акылыла. 28. Къозгалыу. 30. Ахырылыкъ. 31. Аныкылыкъ. 32. Чыбык. 34. Хазна.

Билдирю

Эл мюлк бла кюреширге итингенлеге - ортакъгъа участкала

Къабарты-Малкъарны иленинде болган эл мюлк жерлени юсюнден информацияны басмаландыла КъМР-чи Жер эм ыркысы бла баймакы халканы республиканы Басманына. Анда айтылган кере, бу иш республиканы Башчысына коррупциягъа кюжю оюнулары толтурур муратда очык халда бардырылды.

Сыртдан алты километрге ортакъдыла. Бек уллусу эл Бизни районде Инел-Сарт жайыкында. Аны эленин көп чаклыла 1017 гектар болды.

Алай бла, сейрлерге болганла биллай жерлени тюз тиземсе бла Интернетде басмаланган ба бу документде шагърейлене болушдула: <https://admnalchik.ru/wp-content/uploads/2019/06/Список-свободных-участков.pdf>

Алай бла хайыранлуучулуга ортакъгъа көп районлада битте да эки жюзе жууукъ жер участка берилди. Эм гитчеси 1,69 гектарды, ол Хушто

УЛБАШАНЫ Мурат.